

UCHWAŁA NR III/19/2024
RADY MIASTA I GMINY WRONKI

z dnia 27 czerwca 2024 r.

w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny w gminie Wronki na lata 2024 – 2026

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r., poz. 609 ze zm.) art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177 ze zm.) Rada Miasta i Gminy Wronki uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji „Program Wspierania Rodziny w gminie Wronki na lata 2024 -2026” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Wronki.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta
i Gminy Wronki

Sławomir Piotr Śniegowski

Program Wspierania Rodziny w gminie Wronki na lata 2024 – 2026

Spis treści

Rozdział I Otoczenie prawne.....	3
1.1. Podstawa prawna Programu.....	3
Rozdział II Wsparcie rodziny jako zadanie gminy.....	4
2.1. Rodzina jako podstawowa grupa społeczna.....	4
2.2. Formy wspierania rodziny oraz zasoby systemu pieczy zastępczej.....	6
Rozdział III Analiza społeczna gminy Wronki.....	10
Rozdział IV Diagnoza potrzeb rodzin	12
Rozdział V Analiza SWOT	15
Rozdział VI Adresaci Programu.....	17
Rozdział VII Realizatorzy Programu.....	17
Rozdział VIII Program Wsparcia Rodziny w gminie Wronki na lata 2024 - 2026	18
Rozdział IX Realizacja, monitoring i ewaluacja Programu Wsparcia Rodziny w gminie Wronki na lata 2024 – 2026.....	21

Rozdział I

Otoczenie prawne

1.1. Podstawa prawna Programu

Niniejszy Program Wspierania Rodziny w gminie Wronki na lata 2024 – 2026 przygotowano na podstawie art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz.U. 2024 poz. 177) w myśl którego do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Ponadto zgodnie z art. 179 ust. 1 podanej ustawy, w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań. Natomiast zgodnie z normą wyrażoną w ust. 2 art. 179 rada gminy, biorąc pod uwagę potrzeby, o których mowa w ust. 1, uchwala gminne programy wspierania rodziny.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78 poz. 483 ze zm.),
- Ustawę z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (tj. Dz.U. z 2023 r. poz. 171),
- Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. 2023 r. poz. 901),
- Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. 2023 r. poz. 2151),
- Ustawę z dnia 28 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz.U. 2023 r. poz. 1939),
- Ustawę z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. 2023 r. poz. 2005 ze zmianą)
- Ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. 2023 r. poz. 2809),
- Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz.U. 2023 r. poz. 1860)
- Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz.U. 2023 r. poz. 1860),
- Ustawę z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (tj. Dz.U. 2023 r. poz. 1610)
- Ustawę z dnia 17 listopada 1964 Kodeks postępowania cywilnego (tj. Dz.U. 2023 r. poz. 1550.),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. 2023 r. poz. 1870).

Rozdział II

Wspieranie rodziny jako zadanie gminy

2.1. Rodzina jako podstawowa grupa społeczna

Rodzina to nic innego, jak grupa osób, która jest ze sobą powiązana, najczęściej poprzez pokrewieństwo, ale również i powinowactwo czy wspólne zamieszkanie. Jest to pojęcie często badane przez psychologów, pedagogów, socjologów czy pracowników socjalnych itp. Rodzina to „najważniejsza, podstawowa grupa społeczna, na której opiera się całe społeczeństwo”¹. Można zauważyć zmiany, które pojawiają się w ostatnich latach jak np. więcej kobiet podejmuje pracę, zanika autorytet starszych osób, zmienia się spojrzenie na role w rodzinie itp.

Jak zauważa B. Krzesińska - Zach „rodzina jest przede wszystkim środowiskiem wychowawczym, które tworzą zarówno oddziaływania zamierzone, jak też samorzutne, o charakterze pozytywnym, prowadzące do rozwoju dziecka. Dziecko uczestniczące w naturalnych sytuacjach życia rodzinnego, w bezpośrednich interakcjach między członkami rodziny przyswaja elementarną wiedzę o świecie, wartościach, normach moralno-społecznych, kulturze domu rodzinnego, poznaje sposoby zaspokajania wielu potrzeb, rozwijania własnych zainteresowań”².

Rodzina ma ogromny wpływ na rozwój dziecka, gdyż jest ono w stanie przyswajać wzorce i wartości, które są modelowane przez rodziców. W danym środowisku rodzinnym tworzony jest styl życia swoich członków, a w tym można wyróżnić sposoby zachowania, reagowanie na problemy, spędzanie wolnego czasu itp. W rodzinie już młody człowiek uczy się określonego traktowania siebie a także innych, nabywa określone wartości i normy, a następnie je realizuje. Zapewnienie dziecku powyższych funkcji w rodzinie jest trudne. Wiąże się to z zadaniem określenia hierarchii wartości, dzięki którym młodzi ludzie będą mogli analizować informacje a także odnajdować się w określonych sytuacjach.

Rodzina dysfunkcyjna to taka rodzina, która nie spełnia prawidłowo swoich funkcji. Często członkowie takich rodzin nie potrafią wyrażać swoich emocji, uczuć. Dzieci uczą się negatywnych postaw od swoich rodziców. Na powstanie dysfunkcyjności w rodzinie wpływa wiele czynników. Jednym z takich czynników jest bezrobocie, występuje ono wtedy, gdy już

¹ Z. Tyszka, Rodzina w świecie współczesnym – jej znaczenie dla jednostki i społeczeństwa, [w:] Pedagogika Społeczna, pod red. T. Pilch, I. Leparczyk, wyd. Żak, Warszawa 1995, s. 137.

² Dziecko potrzebujące pomocy. Możliwości, kierunki, formy wsparcia w środowisku lokalnym, J. Izdebska (red.), Suwałki – Warszawa, 2003, s. 7., [w:] Pedagogika rodziny, B. Krzesińska – Zach, Trans Humana Wydawnictwo Uniwersyteckie, Białystok 2007, . 14.

jedno z rodziców nie pracuje. Efektem tego może być niezapewnienie funkcji ekonomicznej rodziny. Zbyt długie trwanie w bezrobociu może pociągać za sobą kolejne problemy, jak np. wyprzedawanie rzeczy z domu, aby zdobyć pieniądze na potrzebne rzeczy. Często może to też wiązać się z większymi kłótniami w rodzinie, czy też brakiem wzajemnego wsparcia. Kolejnym czynnikiem jest ubóstwo i bieda – są one bardzo poważnym zagrożeniem dla funkcjonowania rodziny. Trudna sytuacja materialna nie pozwoli rodzinie na prawidłowe wychowanie dziecka czy dzieci. Brak środków finansowych może wiązać się z brakiem zakupów podręczników szkolnych czy też odpowiedniego ubrania. „Odrzucenie i stygmatyzacja ubogich uczniów sprawiają, że są oni przekonani o swojej niskiej wartości, boją się podejmować wyzwania, nie mogą liczyć na akceptację, poparcie i pomoc kolegów. Często są też szykanowani i wyśmiewani z powodu swojego wyglądu, niemodnych ubrań i korzystania z pomocy opieki socjalnej.”³ Kolejnym przykładem zaburzeń jest problem alkoholowy. Gdy jeden z rodziców nadużywa alkoholu zostają zachwiane role w danej rodzinie. Często dzieci przejmują obowiązki swoich rodziców. Takie rodziny ukrywają, że akurat u nich występuje problem alkoholowy. Dziecko w rodzinie z problemem alkoholowym czuje się zagubione. Jak pisze K. Dymek – Balcerek „emocjonalna atmosfera rodziny alkoholowej jest przepelniona wstydem, żalem, złością, lękiem, poczuciem krzywdy i winy, urazy, agresji i wydaje się, że nikt nie jest w porządku.”⁴ Przemoc jest kolejną przyczyną występowania zaburzeń w rodzinie. Można wyróżnić przemoc fizyczną wyrażaną poprzez np. bicie, kopanie, duszenie. Przemoc psychiczna polega na utrzymywaniu kontroli sprawcy nad ofiarą. Są to osoby, które chcą mieć władzę nad słabszymi. Przemoc seksualna pojawia się wtedy, gdy sprawca ingeruje w ciało drugiej osoby bez jej zgody. Wymuszenie stosunku jest przestępstwem.⁵ Kolejnym problemem jest zaniedbywanie dzieci przez rodziców. Zaniedbywanie jest to „niezaspokajanie potrzeb dziecka niezbędnych dla jego prawidłowego rozwoju – potrzeb związanych z odżywianiem, ubiorem, schronieniem, higieną, opieką medyczną, kształceniem, jak też z psychiczną sferą dziecka”⁶.

³ B. Krześcińska – Żach „Pedagogika rodziny przewodnik do ćwiczeń, Wyd. Trans Humana, Białystok 2007, s. 54.

⁴ K. Dymek – Balcerek (red.), Patologie zachowań społecznych. Rzeczywistość przełomu XX i XXI, Wyd. Politechnika Radomska, Radom 2000, s. 103.

⁵ K. Dymek – Balcerek (red.), Patologie zachowań społecznych. Rzeczywistość przełomu XX i XXI, Wyd. Politechnika Radomska, Radom 2000, s. 147 – 152.

⁶ M. Szymańczak, Pojęcie „krzywdzenie dzieci”, [w:] Dziecko krzywdzone, E. Czyż, J. Szymańczak (red.), Warszawa 1995, s. 14.

2.2. Formy wspierania rodziny oraz zasoby systemu pieczy zastępczej

Asystent rodziny to osoba, która prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. Jeden asystent otacza opieką w tym samym czasie nie więcej niż 15 rodzin, a jego praca nie może być łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której ta praca jest prowadzona.

Zakres zadań asystenta rodziny obejmuje cztery obszary:

- bezpośrednią pracę z rodzicami,
- bezpośrednią pracę z dziećmi,
- działania pośrednie realizowane na rzecz dziecka i rodziny,
- organizację własnego warsztatu pracy.

Zadania asystenta rodziny określa art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:⁷

1. opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
2. opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
3. udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
4. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
5. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
6. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
7. wspieranie aktywności społecznej rodzin;
8. motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
9. udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
10. motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
11. udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;

⁷ art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2020 r. poz. 821)

12. podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
13. prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
14. prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
15. dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku;
16. monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
17. sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
18. współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
19. współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Rodzina zastępcza jest to rodzinna forma pieczy zastępczej zapewniająca dziecku opiekę oraz wychowanie w warunkach, które są maksymalnie zbliżone do warunków rodzinnych.

Może być ona:

- **spokrewniona** jest tworzona przez małżonków lub osoby, które są wstępnymi lub rodzeństwem dziecka (pradziadkowie, dziadkowie, siostra, brat);
- **niezawodowa** rodzina tworzona jest przez małżonków lub osoby niebędące wstępnymi lub rodzeństwem dziecka (krewni i powinowaci, niespokrewnieni);
- **zawodowa** rodzina tworzona jest przez małżonków lub osoby niebędące wstępnymi lub rodzeństwem dziecka. Otrzymuje wynagrodzenie za sprawowaną opiekę. W rodzinie może przebywać do 3 dzieci;
- **zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego** jest to forma rodzinnej pieczy zastępczej o charakterze interwencyjnym. Jednocześnie może w rodzinie przebywać maksymalnie 6 dzieci. Czas przebywania wynosi 4 miesiące, jednakże w szczególnych przypadkach czas może zostać wydłużony do 8 miesięcy;
- **zawodowa specjalistyczna** jest to forma rodzinnej pieczy zastępczej, w której umieszczone są dzieci na podstawie ustawy o postępowaniu nieletnich, którzy wymagają szczególnej opieki ze względu na niepełnosprawność lub sytuację życiową (np. małoletnie matki z dziećmi).

Rodzinny dom dziecka jest to forma rodzinnej pieczy zastępczej, w której może przebywać jednocześnie nie więcej niż 8 dzieci. Jest tworzony przez małżonków bądź osoby, które nie pozostają w związku małżeńskim. Celem rodzinnego domu dziecka jest sprawowanie pieczy zastępczej.

Rodzina wspierająca jest rodziną, która pomaga rodzinie przeżywającej trudności w opiece i wychowaniu dziecka, a także przy prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu oraz wypełnianiu podstawowych ról społecznych. Rodzina wspierająca współpracuje z asystentem rodziny.

Rodzina pomocowa jest rodziną przejmującą opiekę nad dzieckiem, które jest umieszczone w pieczy zastępczej w przypadku: czasowego niesprawowania opieki nad nim przez rodzinę zastępczą bądź prowadzącego rodzinny dom dziecka.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej – jednostka organizacyjna lub wyznaczony podmiot realizujący szereg działań i zadań z zakresu rodzinnej pieczy zastępczej.

Pieczą zastępczą jest to czasowa (czasem długoterminowa) opieka oferowana dzieciom i młodzieży pozbawionym właściwej opieki rodzicielskiej. Objęcie dzieci pieczą zastępczą następuje na podstawie postanowienia sądu opiekuńczego. Sytuacje, które wymagają natychmiastowego działania w celu zabezpieczenia dziecka, decyzję o umieszczeniu dziecka mogą podjąć inne uprawnione służby bądź sami rodzice, jednakże zawsze ostateczną decyzję podejmuje sąd. Termin „pieczę zastępcza” oznacza, iż nawet będąc pozbawionym opieki rodzicielskiej, dziecko nadal powinno mieć dom, który może być domem zastępczym, instytucjonalnym bądź rodzinnym i ma na celu zapewnienie dziecku stabilizacji, bezpieczeństwa i wsparcia. W Polsce standardy pieczy zastępczej określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i wydane na jej podstawie akty wykonawcze. Jak pisze A. Kwak, M. Rymsza „nowe podejście do opieki zastępczej nad dzieckiem zakłada prymat rodziny nad opieką zastępczą, prawo dziecka do wychowywania się w rodzinie naturalnej i obowiązek udzielanie przez pomoc społeczną wsparcia dla rodziny w wypełnianiu zadań w stosunku do dziecka. Przyjmuje się zasadę tymczasowości opieki zastępczej, przy czym „tymczasowość” odnosi się do charakteru pobytu dziecka poza rodziną – do momentu powrotu do rodziny naturalnej. Chodzi tym samym o reintegrację dziecka z rodziną, o zapobieżenie jego częstemu przechodzeniu z jednej placówki do drugiej. (...) Jednym z bardzo ważnych szczegółowych rozwiązań jest wymóg współpracy realizatorów

różnych form opieki zastępczej z rodziną biologiczną wychowanka”⁸. **Placówka opiekuńczo-wychowawcza** jest instytucjonalną formą pieczy zastępczej zapewniająca całodobową opiekę oraz wychowanie dzieciom częściowo lub całkowicie pozbawionym opieki rodzicielskiej. Wyróżnia się placówki: socjalizacyjne, interwencyjne, specjalistyczno-terapeutyczne.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego jest to instytucjonalna forma pieczy zastępczej, która zapewnia całodobową opiekę i wychowanie. Może w niej przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletność, przebywając w pieczy zastępczej.

Placówka wsparcia dziennego jest to placówka, której ma na celu wzmocnienie funkcji opiekuńczych rodziny. Może być prowadzona w formie:

- **opiekuńczej** – zapewnia ona dziecku opiekę i wychowanie; pomoc w nauce; zorganizowanie czasu wolnego; zabawę, czy także zajęcia sportowe;
- **specjalistycznej** – organizuje dziecku zajęcia kompensacyjne, socjoterapeutyczne, korekcyjne, terapeutyczne, logopedyczne;
- **pracy podwórkowej** – realizując działania animacyjne oraz socjoterapeutyczne⁹.

⁸ Anna Kwak, Marek Rymśa, System opieki zastępczej w Polsce – ocena funkcjonowania na przykładzie procesu usamodzielniania wychowanków, Analizy i opinie, Nr 68 (12/2006) Instytut Spraw Publicznych, s. 3.

⁹ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Rozdział III

Analiza społeczna gminy Wronki

Na podstawie danych uzyskanych od gminy Wronki dokonano analizy rodzin objętych pomocą społeczną w latach: 2021 – 2023, co przedstawiają poniższe tabele.

W gminie Wronki najczęstszymi powodami udzielania pomocy społecznej na terenie gminy od lat są długotrwała lub ciężka choroba, a także niepełnosprawność i ubóstwo.

Powody przyznawania pomocy	2021	2022	2023
Ubóstwo	129	138	162
Długotrwała lub ciężka choroba	234	254	282
Niepełnosprawność	151	145	175
Bezrobocie	60	53	67
Potrzeba ochrony macierzyństwa	20	16	22
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	57	60	69
Alkoholizm	25	30	32

Źródło: Sprawozdanie MRPiPS

W 2023 r. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej objął pomocą 340 rodzin z terenu gminy, natomiast rok wcześniej były to 319 rodziny oraz w 2021 roku były to 310 rodzin. Zauważyć można tendencję rosnącą. Natomiast, jeśli chodzi o rodziny, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy zauważyć można tendencję malejącą.

Typy rodzin objętych pomocą społeczną	2021	2022	2023
Rodziny, którym przyznano świadczenie	310	319	340
Rodziny, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy	311	285	279
Razem			
Rodziny z dziećmi ogółem	55	52	62
O liczbie dzieci:	15	15	16
1	16	15	18
2	14	11	14
3	5	5	10

4	4	5	3
5	0	0	0
6	1	1	1
7 i więcej	30	33	38
Rodziny niepełne ogółem	17	23	24
O liczbie dzieci:	9	10	9
1	2	0	1
2	2	0	4
3	310	319	340
4 i więcej	311	285	279

Źródło: Sprawozdanie MRPiPS

Asystent rodziny pracuje w rodzinach, w których występują trudności opiekuńczo – wychowawcze, w szczególności w rodzinach niepełnych, wielodzietnych i borykających się z niepełnosprawnością dziecka. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania. Celem asystenta rodziny jest przede wszystkim mobilizacja, wsparcie rodzin oraz wspólne rozwiązywanie ich problemów. Oprócz tego, rodziny mogą liczyć na wsparcie emocjonalne i poradnictwo. Asystent zmierza do tego, aby wzbudzić u podopiecznych dążenie do zmiany swojej sytuacji życiowej.

W latach 2021-2023 liczba rodzin objęta wsparciem asystenta rodziny utrzymuje się na podobnym poziomie. Jeśli chodzi o pracę socjalną, można zauważyć tendencję wzrostową, w 2021 roku było to 317, w 2022 roku już 320, natomiast w 2023 roku już 342. Podobna sytuacja dotyczy poradnictwa specjalistycznego, w 2021 roku z takiej formy skorzystało 191 rodzin, w 2022 roku było 217, a w 2023 już 259 rodzin.

Korzystający z pomocy i wsparcia	2021	2022	2023
Kontrakt socjalny (liczba zawartych)	0	0	0
Liczba rodzin objęta pomocą asystenta rodziny	21	21	25
Poradnictwo specjalistyczne	191	217	259
Praca socjalna	317	320	342
Interwencja kryzysowa	0	0	0

Źródło: dane z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej we Wronkach

Rodziny korzystające z usług asystenta rodziny	2021	2022	2023
Liczba rodzin, które korzystały z usług asystenta	21	21	25
Liczba rodzin zobowiązanych przez Sąd do pracy z asystentem rodziny	3	2	4
Liczba rodzin wskazanych przez pracownika socjalnego do pracy z asystentem rodziny	18	19	21
Liczba rodzin z którymi asystent zakończył pracę: osiągnięcie celów	2	2	3
Zaprzestanie pracy przez rodzinę: brak efektów	1 1	3	3 2
inne, np. przeprowadzka			

Źródło: dane z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej we Wronkach

Rozdział IV

Diagnoza potrzeb rodzin

Badania zostały przeprowadzone metodą **CAWI** (ang. *Computer-Assisted Web Interview* – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW – wykorzystane narzędzie badawcze to Program CORIGO rekomendowane przez ORE) – technika zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, w której respondent jest proszony o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej.

Celem badania było ustalenie aktualnej sytuacji rodzin zamieszkałych na terenie Gminy Wronki:

Dorośli mieszkańcy gminy Wronki:

W badaniu wzięło udział 67 osób, a w tym 90% kobiet oraz 10% mężczyzn. Średnia wieku badanych wynosi 38 lat.

- 31% badanych mieszkańców posiada 2 dzieci, 45% - jedno dziecko, 15% - 3 dzieci, 2% - 4 dzieci oraz 7% nie ma dzieci;
- badani mieszkańcy zostali zapytani o problemy społeczne rodzin, które uważają za najważniejsze na terenie gminy Wronki. Na pierwszym miejscu ankietowani wskazali na brak miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 (70%), na drugim na brak ofert rodzinnego spędzania

wolnego czasu (39%) oraz na trzecim niedostateczny dostęp do poradnictwa psychologiczno – prawnego (27%) oraz na czwartym alkoholizm (25%);

- następnie mieszkańców poproszono o określenie głównych potrzeb rodzin w środowisku lokalnym ankietowanych. Na pierwszym miejscu mieszkańcy zwrócili uwagę na brak organizacji opieki nad dziećmi do lat 3 (72%), następnie na ułatwienie dostępu do usług psychologicznych (43%), potem na ułatwienie dostępu do przedszkola (34%) oraz na organizację wydarzeń sportowych i kulturalnych (33%);
- mieszkańców zapytano także o to, jakie działania podejmowane na terenie gminy skierowane do rodzin bądź oferowane im wsparcie jest najbardziej niezadowolające. Przede wszystkim 66% wskazuje na zapewnienie opieki w żłobkach, 33% na ochronę zdrowia i 21% na ochronę macierzyństwa;
- 91% badanych uważa, że oferta opieki w żłobkach w gminie nie zaspokaja potrzeby mieszkańców. 9% nie wie;
- 31% mieszkańców uważa, że oferta opieki przedszkolnej w gminie zaspokaja potrzeby mieszkańców. 55% wskazuje przeciwnie oraz 14% nie wie;
- 28% mieszkańców ocenia dobrze ofertę w zakresie edukacji w gminie, 49% - dostatecznie, 15% - niedostatecznie, natomiast 8% - nie ma zdania w tej kwestii;
- 55% badanych mieszkańców zwraca uwagę na to, że najważniejszym problemem społecznym wśród dzieci i młodzieży jest przemoc rówieśnicza, 51% wskazuje na brak odpowiedniego miejsca na spotkania dla młodzieży;
- 43% ankietowanych mieszkańców czuje się bezpiecznie w miejscu zamieszkania, 46% twierdzi przeciwnie, a 11% nie wie.

Dzieci i młodzież szkolna:

W badaniu wzięło udział 150 uczniów, z czego 41% to kobiety, natomiast 59% to mężczyźni.

- 26% badanych uczniów deklaruje, że planuje mieć wyższe wykształcenie, 13% średnie ogólne lub zawodowe, matura. 7% zadeklarowało na zasadnicze zawodowe, bez matury oraz 54% nie wie, nie zastanawiało się nad tym;
- 55% badanych uczniów ma jedno rodzeństwo, 19% ma 2 rodzeństwa, 5% - 3 rodzeństwa, 3% - 4 rodzeństwa;
- 84% badanych uczniów obecnie mieszka z rodzicami, 9% tylko z matką, 4% z jednym z rodziców biologicznych i macochą lub ojczymem. 1% w rodzinie zastępczej lub domu dziecka. 2% wskazuje na *Internat*, „mieszkam w internacie, bo jestem w szkole sportowej,

wracam do domu na weekend i mieszkam z rodzicami”, „tydzień u mamy, tydzień u taty”, „z dziadkami i tatą”;

- uczniowie zostali zapytani o aktualną sytuację rodzinną. 86% posiada pełną rodzinę. U 11% uczniów rodzice się rozwiedli lub są w separacji, u 2% uczniów jedno z rodziców nie żyje. U 1% uczniów jedno lub oboje rodziców są poza domem od co najmniej dwóch miesięcy;
- 100% uczniów czuje się bezpiecznie w domu;
- uczniowie zostali zapytani także o pewne sytuacje, które mogą zdarzyć się w ich rodzinie. 19% uczniów wskazuje, że codziennie ktoś pali papierosy oraz 7% uczniów deklaruje, że codziennie ktoś złości się na kogoś oraz 6% - kłóci się z kimś;
- 77% uczniów deklaruje, że czuje się w szkole bezpiecznie;
- zapytano młodzież o najważniejsze ich zdaniem problemy występujące w ich środowisku. Na pierwszym miejscu wskazują na palenie papierosów/e-papierosów (38%) oraz na brak odpowiedniego miejsca na spotkania dla młodzieży (35%), a także na zbyt małą ilość placówek kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych (32%);
- poproszono uczniów o określenie tego, czego potrzebowaliby najbardziej w swoim środowisku. 39% uczniów wskazało na organizacje miejsca spotkań dla młodzieży, 34% na organizacje obozów, kolonii, półkolonii; 22% wskazało na dostęp do zajęć sportowych, a w tym m.in. do piłki nożnej, siatkówki czy koszykówki.

Rozdział V

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
▪ działalność Zespołu Interdyscyplinarnego, ▪ funkcjonowanie Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, ▪ działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ▪ znajomość środowiska społecznego poprzez diagnozowanie środowiska lokalnego oraz monitorowanie rodzin, osób potrzebujących pomocy, ▪ wykorzystanie narzędzia jakim jest procedura „Niebieskie Karty”, ▪ wykwalifikowana kadra pomocy społecznej, ▪ 99% ankietowanych uczniów czuje się bezpiecznie w domu.	▪ przemoc, która jest głęboko zakorzeniona w tradycjach i utrwalana przez stereotypy, ▪ spożywanie alkoholu prowadzące do zaburzeń w funkcjonowaniu rodziny, ▪ badana młodzież jak wskazywali na brak miejsca spotkań dla młodzieży oraz zbyt małą dostępność do zajęć sportowych, ▪ 23% badanych uczniów nie czuje się w szkole bezpiecznie, ▪ dorośli mieszkańcy gminy deklarowali, że jest niewystarczająca pomoc od gminy w zakresie organizacji opieki nad dziećmi do lat 3,
Szanse	Zagrożenia
▪ zwiększenie świadomości rodziców, opiekunów na temat wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej, ▪ współpraca z rodziną biologiczną w celu umożliwienia powrotu dziecka do tej rodziny, ▪ efektywna współpraca z asystentami rodziny, ▪ aktywizacja osób długotrwale bezrobotnych,	▪ rozpad związków (rozwoły, separacje, emigracja), ▪ bezradność rodzin w kwestiach opiekuńczo-wychowawczych, ▪ negatywne wzorce zachowań społecznych, ▪ emocjonalne zaniedbywanie dzieci, ▪ coraz większa możliwość dostępności substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży,

▪ ograniczenie występowania zjawiska przemocy domowej w środowisku lokalnym, ▪ możliwość realizowania programów profilaktycznych w placówkach oświatowych, ▪ możliwość podnoszenia umiejętności służb działających w obszarze wspierania rodziny, ▪ zwiększenie świadomości mieszkańców na temat instytucji, do których mogą się zgłosić w razie problemów opiekuńczo-wychowawczych, ▪ wprowadzenie w 2023 r. nowych rozwiązań prawno-systemowych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej i pomocy społecznej.	▪ możliwość wypalenia zawodowego wśród pracowników wspierających rodziny, ▪ osłabienie więzi rodzinnych, umiejętności komunikacyjnych i zdolności rozwiązywania konfliktów z powodu spędzania czasu w sieci oraz przed ekranami urządzeń elektronicznych, ▪ nasilające się zjawisko przemocy szkolnej i agresji oraz autoagresji wśród dzieci i młodzieży, ▪ przyzwolenie dorosłych na spożywanie alkoholu przez dzieci, ▪ społeczna akceptacja przemocy domowej, ▪ niechęć do współpracy osób doświadczających przemocy domowej, ▪ występowanie uzależnień, takich jak alkoholizm i narkomania, wpływających na problemy życia rodzinnego, ▪ zagrożenia dla życia rodzinnego ze strony uzależnień behawioralnych, ▪ erozja autorytetu rodziny i więzi międzypokoleniowych.
---	---

Rozdział VI

Adresaci Programu

Adresatami niniejszego Programu są:

- rodziny wychowujące dzieci, w tym w szczególności rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- rodziny o trudnej sytuacji materialno-bytowej,
- rodziny zagrożone ubóstwem,
- rodziny dotknięte przemocą,
- rodziny, którym została ograniczona lub odebrana władza rodzicielska poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej.

Rozdział VII

Realizatorzy Programu

Program realizuje Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we Wronkach przy udziale:

- Urząd Miasta i Gminy Wronki,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,²⁴
- Wroniecki Ośrodek Kultury,
- Szkoły Podstawowe,
- Szkoły Ponadpodstawowe,
- Przedszkola,
- Organizacje pozarządowe,
- Posterunek Policji.

Na terenie Powiatu wsparcie i pomoc rodzinom oferują:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Powiatowy Urząd Pracy,
- Sąd Rejonowy,
- Komenda Powiatowa Policji,
- Placówki prowadzące działalność leczniczą i terapeutyczną.

Rozdział VIII

Program Wspierania Rodziny w gminie Wronki na lata 2024 - 2026

Program Wspierania Rodziny w gminie Wronki na lata 2024 - 2026 wyznacza zadania do realizacji, które przyczynią się do zmniejszenia skali problemów społecznych we Wronkach obszarze wspierania rodziny.

Celem głównym wyznaczonym w Programie Wspierania Rodziny na lata 2024 – 2026 w gminie Wronki jest wspieranie rodzin, które mają trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, aby pomóc im odzyskać zdolność do właściwego wypełniania tych obowiązków.

Osiągnięciu celu głównego ma służyć realizacja przedstawionych poniżej celów szczegółowych. Będzie to możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie gminy, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej.

1. Wspomaganie rodziców i opiekunów w skutecznym pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych

Kierunki działań	Wskaźniki	Termin
▪ delegowanie asystentów rodzin do współpracy z rodzinami, ▪ monitorowanie sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub mającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, ▪ realizacja programu dla rodzin wielodzietnych (Karta Dużej Rodziny), ▪ realizacja programu dla rodzin „Rodzina 800+”, ▪ monitorowanie sytuacji dziecka i rodziny po zakończeniu współpracy z asystentem rodziny,	▪ liczba rodzin objętych monitoringiem pracownika socjalnego, ▪ liczba rodzin z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi objęta pracą socjalną, ▪ liczba rodzin/osób, które otrzymały Kartę Dużej Rodziny, ▪ liczba wydanych KDR, ▪ liczba zrealizowanych stypendiów szkolnych i zasiłków szkolnych,	2024 – 2026

▪ współpraca z sądami i ich organami pomocniczymi oraz innymi instytucjami w ocenie sytuacji dziecka przebywającego w rodzinie dysfunkcyjnej lub w pieczy zastępczej, ▪ zapewnienie środków finansowych na działania podejmowane przez rodziny wspierające, ▪ poszukiwanie rodzin wspierających w najbliższym otoczeniu dziecka, które pomagają rodzicom w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych, ▪ przydzielenie asystenta rodzinie zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, ▪ objęcie wsparciem materialnym rodzin z dzieckiem z niepełnosprawnością.	▪ liczba rodzin pozostających w monitoringu po zakończeniu współpracy z asystentem rodziny, ▪ liczba rodzin sądownie zobowiązanych do współpracy z asystentem rodziny, ▪ liczba posiedzeń zespołu ds. oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, w których udział wziął pracownik socjalny, asystent rodziny, ▪ liczba spraw sądowych, w których udział wziął pracownik socjalny, asystent rodzinny, ▪ liczba rodzin wspierających, ▪ liczba rodzin objętych wsparciem asystenta (Za życiem”), ▪ liczba dzieci w tych rodzinach, ▪ liczba dzieci z niepełnosprawnością w tych rodzinach.	
2. Zapewnienie dziecku i rodzinie podstawowych środków do życia		
Kierunki działań	Wskaźniki	Termin
▪ umożliwienie dzieciom i młodzieży aktywnego spędzania czasu wolnego w obszarze kultury, sportu i rekreacji,	▪ liczba prowadzonych zajęć pozalekcyjnych, ▪ liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami	2024– 2026

▪ rozwijanie zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży, ▪ realizowanie działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych lub zagrożonych problemem ubóstwa, ▪ zapewnianie rodzinom możliwości skorzystania z Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa (FEAD).	mającymi na celu wyrównywanie szans edukacyjnych, ▪ liczba dzieci i dorosłych korzystających z ciepłych posiłków, ▪ liczba wydanych zasiłków celowych na zakup żywności, ▪ liczba osób/rodzin korzystających z Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa (FEAD).	
---	---	--

3. Zwiększanie kwalifikacji osób pracujących w obszarze wsparcia rodziny

Kierunki działań	Wskaźniki	Termin
▪ systematyczne prowadzenie szkoleń dla wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin w celu doskonalenia i podnoszenia ich umiejętności, ▪ zapewnienie warunków do rozwoju kwalifikacji asystentów rodziny, pracowników socjalnych czy też innych osób zawodowo związanych z pracą z rodziną wielopproblemową.	▪ liczba i rodzaj przeprowadzonych szkoleń, ▪ liczba osób uczestnicząca w szkoleniach.	2024 – 2026

4. Zwiększanie świadomości społecznej na temat roli rodziny a także związanymi z nimi problemami społecznymi

Kierunki działań	Wskaźniki	Termin
▪ prowadzenie warsztatów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w szkołach, dotyczących przemocy, uzależnień (np. od alkoholu, substancji	▪ liczba przeprowadzonych działań, ▪ liczba przeprowadzonych warsztatów, programów profilaktycznych,	2024 – 2026

psychoaktywnych, a także uzależnień behawioralnych), - organizowanie szkoleń i spotkań dla rodziców, poruszających tematy związane z przemocą i uzależnieniami, - uczestniczenie w kampaniach profilaktycznych z zakresu wspierania rodzin w wypełnianiu funkcji wychowawczo-opiekuńczej, przeciwdziałania przemocy domowej.	- liczba dzieci i młodzieży biorąca udział w warsztatach, programach profilaktycznych, - liczba zorganizowanych szkoleń dla rodziców, - liczba rodziców biorąca udział w szkoleniach, - liczba przeprowadzonych kampanii profilaktycznych.	
---	---	--

Rozdział IX

Realizacja, monitoring i ewaluacja Programu Wspierania Rodziny w gminie Wronki na lata 2024 – 2026

Realizowane działania będą prowadzone we współpracy ze wszystkimi podmiotami realizującymi działania na rzecz rodzin z terenu gminy Wronki zgodnie z bieżącymi potrzebami.

Źródłami finansowania lub współfinansowania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji Programu będą: budżet samorządowy (gminny, miejski, powiatowy, wojewódzki) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Monitoring Programu umożliwi analizę realizacji podejmowanych działań, a także pozwoli na ocenę ich skuteczności i efektywności. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we Wronkach w terminie do 10 lutego każdego roku sporządzi sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawi potrzeby związane z realizacją tych zadań. Koordynatorem Programu Wspierania Rodziny w gminie Wronki na lata 2024 – 2026 będzie Dyrektor Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej we Wronkach.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 179 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej rada gminy uchwała gminne programy wspierania rodziny. Zadaniem własnym gminy jest opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny, o czym stanowi art. 176 pkt 1 ustawy.

Jednym z celów Strategii rozwiązywania problemów społecznych gminy Wronki na lata 2021-2030 jest tworzenie skutecznego systemu wsparcia i opieki nad rodziną, poprzez m.in. skuteczne wspieranie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji rodzicielskiej, wspieranie rodzin z problemami długotrwałego bezrobocia poprzez prowadzenie działań aktywizujących osoby bezrobotne, wsparcie dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym

Przedstawiony Program wpisuje się ze swoimi zadaniami w cel strategiczny nr 1.

W związku z powyższym uzasadnione jest podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Wspierania Rodziny w gminie Wronki na lata 2024-2026”.